

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 290. szám
1989. december 7., csütörtök

POLITIKAI NAPILAP

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ara: 4,30 forint

Jövőre: súlyos terhek

A fogyasztók tanácsa interveniál — Szűrös Máttyás levelét nem vették át — A lapkiadókat meg kívánja tartani az MSZP

1989. december 6.

Nem volt igazán átütő híre a napnak. Mondhatnánk: ennyi sorsfordító történés után nem is árt immár egy kis nyugalom. De a szerdai információk is arra vallanak: a történelem kereké forog tovább. Csehszlovákiában csak úgy, mint az NDK-ban, ahonnan éppen a vezetők „édes életéről” érkezett érdekes tudósítás.

Ami a hazai történeteket illeti, talán a Fogyasztók Országos Tanácsának az MTI útján a kormányhoz eljuttatott kérését érdemes kiemelni, amelyben a Minisztertanács és a Parlament figyelmét kívánják felhívni arra, hogy egyes várható döntések rendkívül, esetenként elviselhetetlenül súlyos terheket raknak egyes rétegek vállára 1990-től.

A Tőkés László körüli fejlemények immár nemzetközi tiltakozási hullámot is kiváltottak. Szűrös Máttyás leveiben fordult volna az ügyben a román államfőhöz, de Románia budapesti nagykövete nem volt hajlandó átvenni az iratot. A levelet és Tőkés László üzenetét lapunk 2. oldalán ismertetjük.

Szávay István

Az MSZP-elnökség a sajtóról

A Magyar Szocialista Párt elnöksége szerdai ülésén megerősítette: az MSZP azt szerelné, ha mielőbb megtartaná az országgyűlési választásokat. Az általános választások kiírásának időpontjával kapcsolatban az elnökség egyelőre nem foglalt állást; ez ügyben a párt parlamenti frakciója fogalmazza meg a szocialisták javaslatát.

Az elnökség ülésén terítékre került a pártvagyon egy szelete, az MSZP kezében levő kiadók sorsának rendezése. Az elnökség úgy határozott, hogy a Hírlapki-

adó Vállalat továbbra is a párt vállalataként működik. Emellett továbbra is a pártvagyon részei maradnak a megyei lapkiadók. A kiadókhoz tartozó egyes szerkesztőségek azonban a jövőben nagyobb mozgásteret kapnak. A felállítandó gazdasági kabinet egyedi döntései alapján különféle gazdasági társasági formákat alakíthatnak ki a párt kezében maradó kiadókkal. Az MSZP szorgalmazza, hogy ennek során a szerkesztőségek alkalmazottai, újságírói kapjanak vagyoni részesedést a kialakuló gazdasági társaságokban.

Csehszlovák kormányátalakítás(?)

Feltehetően a csehszlovák szövetségi kormány újabb átalakításáról lesz szó a Polgári Fórum és Ladislav Adamec miniszterelnök szerdára tervezett újabb megbeszélésén. A fórum egyébként bejelentette, hogy a kedden megalakult új, cseh kormány nyolc miniszterét támogatja, de a kabinet összetétele még mindig nem felel meg az ország politikai erőviszonyainak.

Újabb politikai fejlemény, hogy a november 17-i prágai brutális rendőrközlést vizsgáló parlamenti bizottság Milos Jakes volt pártfőtítkárá és Miroslav Stepan volt prágai pártvezető parlamenti mandátumának a felfüggesztését javasolja, mivel politikailag közvetlenül felelősek a november 17-i eseményekért és azok politikai következményeiért.

Zászló a Holdról

Magyar politikai, társadalmi szervezetek, üzletemberek, újságírók részvételével kötetlen légkörű találkozót rendezett szerdán Budapesten a Fórum Szállóban az egyesült államokbeli The World Leadership Council alapítvány. A nemzetközi üzleti világ prominens személyiségeit tömörítő szervezet magyarországi rendezvényének meghívott vendégeként előadást tartott Charles Moss Duke amerikai űrhajós, aki az Apollo 16. utasaként 72 órát töltött a Holdon. A tábornoki rendfokozatot viselő űrhajós megosztotta magyar vendégeivel az Apollo-misszió során szerzett élményeit, s tapasztalatai alapján az emberek, népek közötti megértés, együttműködés szükségességét hangoztatta.

A magyarországi találkozó alkalmából Duke űrhajós egy

holdutazást megjárta USA-lobogot ajándékozott a magyar népnek. A zászlót a rendezvény diszpendége, Fodor István, az Országgyűlés ideiglenes elnöke vette át.

Ro Te Vu

Magyarország meggyőzte

„Rendkívül mély benyomásokat szereztem Magyarországon, és ugyanakkor szégyenkeztem a mi itthoni dolgaink miatt” — nyilatkozta Ro Te Vu dél-koreai köztársasági elnök a szöuli sajtónak.

Az államfő vegyes érzelmeit meg is indokolta. A Ro Te Vut idéző The Korea Herald szerint az elnök elmondta, hogy Magyarországon hitet ellenzék pártvezetővel találkozott, de egyik sem vitatta a másik álláspontját. Ez Koreában egészen másként fest, tette hozzá a köztársasági elnök, arra is rámutatva, hogy a magyarok hozzáállása meggyőzte: Magyarországon minden különösebb felfordulás nélkül mehet végbe a demokratizálódás.

Kérés a kormányhoz

A Fogyasztók Országos Tanácsa közleményt juttatott el az MTI-hez. E szerint nehezményezi, hogy az Országgyűlés társadalombiztosítási bizottságának december 4-i ülésén a szociális és egészségügyi miniszter úgy jelentette be a nyugdíjak havi átlag 700 forintos, és a családi pótlék havi 300 forintos emelését, hogy még utalás sem történt arra, milyen árnövekedésekkel és létfenntartási költségemeléssekkel kell számolni.

A Parlament decemberi ülésszakára készülő előterjesztésekből azonban következtetni lehet az egyes rétegeket rendkívül súlyosan érintő hatásokra. Ez év szeptemberében és októberében a Fogyasztók Országos Tanácsa nyomatkósan felhívta a kormány fi-

gyelmét a várható következményekre, s arra is, hogy a tervezett ár- és költségemelések szinte elviselhetetlen terheket rónak a nyugdíjasokra, a nagycsaládokra, a bérletben élőkre és a tömegközlekedést igénybe vevőkre. Mind ez ideig a kormány csak arra válaszolt, amit a FOT az 1989-ben a tervezettől eltérő áremelkedéssel kapcsolatban kért, hogy tudniillik a leginkább rászorultakat valamilyen mértékig kárpótolják. Így került sor az egyszeri nyugdíj- és családpótlék-kiegészítésre. A Fogyasztók Országos Tanácsa nyomatkósan kéri, hogy az 1990. évi költségvetési előterjesztésben az áremeléseknek az egyes rétegeket érintő hatásait tükröző adatok is álljanak a képviselők, illetve a nyilvánosság rendelkezésére.

NDK

Krenz már nem államfő

Egon Krenz szerdán lemondott az NDK államtanácsa elnökeként betöltött tisztségéről — jelentette gyorshírben az ADN hírügynökség. A nap folyamán az elektronikai üzem NSZEP-alapszervezete felhívásban fordult Krenzhez,

arra kérve a politikust, hogy mondjon le az államtanács és a nemzetvédelmi tanács elnökének funkciójáról. Várható, hogy Krenz ez utóbbi tisztséget is rövid időn belül elveszti, illetve önként földadja.

Tartalmat a kapcsolatba!

Mint ismert, Csongrád megyének több országgal, városal van testvéri kapcsolata. A Szovjetunióban Odesszával. Oda utazott tegnap, szerdán a megyei tanács delegációja: Lehmann István az elnök, Murányi György, Mórhalom tanácselnöke és Tóth István, aki a királyhegyesi-kei képviselője a megyei tanács testületében.

Úgy értesültünk, a háromnapos látogatásra az útjás szándékával utaztak a tanácsiak: véleményük szerint

protokollmentes, új tartalmat és formát kell keresni a testvéri kapcsolatban, sem szükség, sem lehetőség nincs a demonstratív találkozókra. Andrej Pecserovval, az odesszai területi tanács elnökével közösen szétreték fölülvizsgálni a korábbi megállapodásokat, s mind kulturális, mind gazdasági téren új formákat keresnének azoknak.

A megyei tanács delegációja vasárnap, december 10-én tér vissza Szegedre.

A nomenklatúra édes élete

Erős idegek és önuralom. Mindkettőre nagy szükségük volt az NDK parlamenti képviselőinek, amikor a hatalmi visszaélések és korrupciós ügyek földerítését végző bizottság elnöke a minap felolvasta a kétheti vizsgálat eredményét.

A jó felőrás beszámolóból kiderült, hogy az NSZEP KB Politikai Bizottságának számos tagja nem érte be a Wandlitzban levő „erdei település” nyújtotta előnyökhöz — úgy, mint ingyenlakás, különleges szolgáltatások, nyugati áruválaszték fogyasztási cikkek (ez utóbbiak áráról még semmit sem tudni). Jó páran előreláthatóan gondoskodtak gyermekeik jövőjéről is: Willi Stoph, Günther Kleiber és Werner Krölikowski minisztertanácsai keretből építették fiáknak házat, s nem is akármilyent. Az ifjabb Krölikowski részére Üdorsében épült házíró — szakértői becslés alapján — legalább 400 ezer márkába került. (A havi átlagfizetés 900 márká, de például egy megyei NSZEP-titkár 4500 márkát kap.) Bár egy hónappal ezelőtt a miniszter-

(Folytatás a 2. oldalon.)

Újabb kör a körkép körül

Megvan az alapítvány, a restaurátor, a helyszín

Kedden reggel a pesti vonaton a szegedi múzeum igazgatója önrónizált: hát nem vagyunk mi örültek, hogy így küzdünk a Feszty-körképért? Ezért a romhalmazért? Ahelyett, hogy drukkolnánk: vegyék el tőlünk ezt a munkát s egyszerre megszabadulunk egy óriási tehertől. Persze ezt ő sem gondolta komolyan, s délután a Parlament Munkácsy-termében az Országos Emlékbizottságot is rövid úton meggyőzte arról, hogy a körkép mennyire fontos Szegednek, a megyének, s hogy a körülötte zajló huzavona elérte a tűrőhatárt.

A lengyeleknek már van gyakorlatuk

Mint már korábban közzétettük, a művészeti alap a körkép restaurálási munkálataira pályázatot írt ki, melyre összesen két ajánlat érkezett. Ezeket az alap annak rendje és módja szerint honorálta. A megbízó — a megye és a múzeum — örömmel fogadta az egyik pályázót, egy lengyel restaurátor stáb ajánlkozását, hiszen mint kiderült, a csoport profi az efféle munkában (négy éve fejezték be a Racławicei Körkép helyreállítását). A lengyelek elképzeléseinek megismerése után jelentkezett — pályázaton kívül — egy „vállalkozó-restaurátor”. Akiről először azt gondolták a szegediek, ő az lsten lába, hiszen nemcsak a szakértelmét, de a millióit is ajánlgatta. Az ő ötlete volt — s ki tudja még kié — hogy a körkép Budapestre kell vinni, és Ópusztászeren eleveendő a másolatát kiállítani. A restaurátor-mecénásról közben kiderült, egy vasa sines, bár a sajtóban és a kormány bizonyos tagjainak írott levelében megtévesztően magabiztos üzletembernek mutatja magát.

Egy pluralista bizottság

Eddig a Feszty-körképhez kissé méltatlan történet, s megvallom őszintén kíváncsian vártam, hogyan szembesül majd vele a nemrég újjáalakult Országos Emlékbizottság, melynek elnöke az ország első embere, tagjai pedig neves művészek, történészek, hivatalokban még frissnek számító miniszterek, államtitkárok, s az új pártok képviselői. A Parlament Munkácsy-termében a résztvevőket Szabó G. László megyei elnökhelyettes tájékoztatta a körképpel kapcsolatos állapotokról, s kérte a tisztelt jelenlévőket, döntsenek a körkép végleges helyéről, arról, hogy kiket bíznák meg a restaurálással, s hogy a munkához szükséges pénz előteremtése végett a bizottság tegyen alapítványt. A hozzászólások legtöbbször elmondhatom, hogy felelősségérzetéről tanuskodott. Var-

ga Imre szobrászművész például leszögezte: a Feszty-körképet e bizottság nemzeti kincsnek tartja, s nem engedheti, hogy bárki azt gégnek, bizonytalan kimenetelű üzlete tárgyának tekintse. Rakonczai Zoltán környezetvédelmi államtitkár pedig hangsúlyozta, a pesti vízfejt kár lenne még nagyobbra növelni: A decentralizálást erősítendő minél több látnivalót kell elhelyezni vidéken, az idegenforgalmat ügymond „szét kell húzni” az országban. Szokolay Sándor zeneszerző szerint a körkép pesti felállításának ötlete arra sem méltó, hogy akár még egyszer szóba hozzák. Györfly György történész elmondta: a szegediek 18 éve tekintik szívügyüknek a körkép helyreállítását és rengeteg pénzt áldoztak már erre. Megjegyezte, véleménye szerint a beérkezett két pályázat közül mindegyik a lengyeleké ígér többet. Somogyi László államtitkár hangsúlyozta, hogy az elhangzott érveket azért tartja fontosnak, mert a bizottság korrekt döntése kivédi a piacosodó szemlélettel együttjáró támadásokat. Bán Gézánénak, a Pénzügyminisztérium képviselőjének javaslatára az ügyet először a Parlament kulturális bizottsága elé viszik, hiszen szakmai kérdésekben sem az emlékbizottság, sem a képviselőház felelősen nem dönthet. Elfogadták a résztvevők Beck Tamás miniszter javaslatát is: a lengyel restaurátorokkal tervezett szerződést egy nemzetközi jogi iroda kösse meg. S mint a tegnapi hírekől tudjuk már, a jelenlevők megszavazták az alapítványt, amely remélhetőleg biztosítani tudja a rekonstrukcióhoz szükséges pénzt.

Epilógus

Ezzel a felkiáltással is kezdekhetem volna beszámolómat: miénk a körkép! De ez nem nóvum, ez eddig sem volt kétséges. S persze — ahogy Szűrös Máttyás mondta — a felelősség is ezé a megyéé. Mindenesetre jó volt érezni, hogy Munkácsy Honfoglalása alatt helyet foglaló, töprengő, véleményét nyilvánító emberek is magukénak, az országának érzik az ügyet, s nem úgy kezelik, mint amolyan legfelső kabátot, melyet, ha meleg a helyzet, elsőként le lehet vetni. A körkép persze akkor lesz igazán e nemzet kincse, amikor régi, eredeti pompájában várja majd látogatóit. A lengyel restaurátorok ígérete szerint: nyitás: 1994. május 13. (Remélem, nem rossz ómen, hogy ez a nap az egyik fagyosszent, Szer-vác napja.)

Pacsika Emilia